

ODKRITJE OBELEŽJA IN DOKUMENTARNI FILM SE IZ ŠMARIJ PRI KOPRU SELITA V DRUGE POŽGANE VASI V NEKDANJI JULIJSKI KRAJINI

Koper, 18. februar 2017 – Nocoj, v soboto, 18. februarja, je v Šmarjah pri Kopru potekalo odkritje obeležja v spomin na požig vasi in premierna projekcija dokumentarnega filma *Vžgano v spominih* Anje Medved in Nadje Velušček. Gre za zadnji aktivnosti [mednarodnega projekta *Vžgano v spominih*](#), ki inovativno pristopa k skoraj prezrti tematiki požigov vasi na multietničnem obmejnem območju med Italijo, Slovenijo in Hrvaško. Poleg Šmarij pri Kopru bodo odkritja obeležij in projekcije filma potekala še v Mirnu pri Novi Gorici, Dolini v Italiji in Žejanah na Hrvaškem, v Gradu Kromberk pa bo poleg filma na ogled tudi fotografska razstava o požganih vaseh.

Gre za regijo od Goriške, Idrijsko-cerkljanskega, Krasa, Trsta z okolico, Istre, Brkinov in zaledja Reke, ki je zgodovinsko pripadala več političnim režimom, sedaj pa trem državam. Med vojno je bilo tu **požganih več kot 250 vasi**. »Izbor tematike o požigih vasi v tej regiji med 2. svetovno vojno je botroval dejstvu, da primanjkuje raziskav o dejanjih in žrtvah civilnega prebivalstva, ki so odigrali ključno vlogo. S popisom in zbiranjem informacij smo ujeli še zadnji vlak, saj je veliko pričevalk in pričevalcev že preminulih,« je dejal **dr. Gašper Mithans** iz ZRS Koper, vodja projekta *Vžgano v spominih*.

[Spominska obeležja](#) kot muzeji na prostem zaznamujejo kraje memorije, pripovedujoč mimoidočim zgodbo o življenju vaščank in vaščanov ter širšem območju. Forma obeležja - kocka in jeklo - predstavlja **jekleno moč upiranja** proti pozabi doživetih gorja. Partnerji projekta si želijo, da bi, kot večjezična tehnološka novost ter mesta za premislek, postala **turistična znamenitost**, saj gre za turistično slabše razvite destinacije. Obeležja so delo arhitekta **Tommasa Pascuttija**, za njihovo produkcijo pa je skrbelo Društvo 47/04 iz Gorice v Italiji.

65-minutni [dokumentarni film *Vžgano v spominih*](#) pa je avdiovizualna raziskava o stopnjevanju nasilja na multietničnem obmejnem območju Slovenije, Italije in Hrvaške med 2. svetovno vojno. »Gre za pripoved o pretresljivih spominih na ranjeno otroštvo in o neuničljivem upanju v boljši svet, ki ga vedno znova ni in ni,« je svoje videnje strnila **Nadja Velušček**, soavtorica filma, ki je nastal pod okriljem Zavoda Kinoateljze iz Gorice v Italiji.

V prihajajočih dneh se bodo zvrstili še naslednji dogodki:

PONEDELJEK, 20. FEBRUAR / 17.00 / ŽEJANE, HRVAŠKA (prostori nekdanje žejanske šole, Žejane 1):
Odkritje obeležja v spomin na požig vasi in projekcija dokumentarnega filma *Vžgano v spominih*

TOREK, 21. FEBRUAR / 19.00 / GORIŠKI MUZEJ - GRAD KROMBERK (Grajska cesta 1, Kromberk):
Projekcija dokumentarnega filma *Vžgano v spominih* in fotografska razstava o požganih vaseh

ČETRTEK, 23. FEBRUAR / 17.00 / MIREN PRI NG (prostori Občine Miren-Kostanjevica, Miren 137):
Odkritje obeležja v spomin na požig vasi in projekcija dokumentarnega filma *Vžgano v spominih*

PETEK, 24. FEBRUAR / 17.00 / DOLINA, ITALIJA (prostori Občine Dolina, Dolina 270):
Odkritje obeležja v spomin na požig vasi in projekcija dokumentarnega filma *Vžgano v spominih*

***

O PROJEKTU VŽGANO V SPOMINIH:

Na območju nekdanje Julijske krajine v zadnjih 100. letih beležimo številne spremembe meja in političnih režimov. Četudi je bila ta regija od leta 1920 uradno del Italije, je slovensko in hrvaško prebivalstvo razvilo uporniška gibanja proti režimu in agitiralo za priključitev k »domovini« - Jugoslaviji - ali v nekaterih primerih za avtonomijo Julijske krajine. Med 2. svetovno vojno pa so nacistične in fašistične okupacijske sile na tem območju delno ali v celoti požgale več kot 250 vasi. **Požgane vasi nosijo simbolizem krajev, ki jih je okupator poskušal »izbrisati«.**

Namen projekta je preko različnih aktivnosti povečati ozaveščenost predvsem med **mlajšimi generacijami**, da je spomin na vojna uničenja **pomemben del njihove lokalne identitete**, v duhu **medgeneracijskega spoštovanja preseči nacionalne in medkulturne konflikte**, kolektivno krivdo in nestrpnosti, s ciljem prispevati k povezovanju obmejnih evropskih regij.

Leading partner:

Partners:

Udruga
"Žejane"

Financed by:

Da bi obudili spomin na dogodke, se je v okviru projekta pripravilo še [potujočo fotografsko razstavo](#) o požganih vaseh, organiziralo [okroglo mizo](#) o politikah spomina na 2. svetovno vojno ([video posnetek okrogle mize](#)), za študentke in študente pa izvedlo [usposabljanje iz ustne zgodovine](#).

PARTNERJI PROJEKTA: ZRS Koper (vodilni partner), PiNA, Associazione 47/04, Udruga "Žejane", Zavod Kinoateljje, Občina Dolina in Istarsko povijesno društvo.

DODATNE INFORMACIJE: dr. Gašper Mithans, vodja projekta (gasper.mithans@zrs-kp.si, 031 208 676)

VEČ INFORMACIJ: <http://burntinmemories.eu/sl/>

Leading partner:

Partners:

PiNA

Udruga
"Žejane"

ISTARSKO POVIJESNO DRUŠTVO
SOCIETÀ STORICA ISTRIANA

Financed by:

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

